

BANKA TEMİNAT MEKTUPLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ

İzzet BAŞARA*

GİRİŞ

Ticari hayatta bir mal satan, hizmet sunan ya da belirli bir şeyi imal etme borcu altına giren kişiler, bu edimlerin karşılığını oluşturan bedelli nakden ve peşin olarak alabilecekleri gibi, vadeye de bağlayabilirler. Bu halde alacaklı borçluyu yeterince tanımıyor ve onun ödeme gücü hakkında yeterli bilgi sahibi değilse, kendisine bir takım teminatlar verilmesini talep edebilir. Bu çalışmanın konusu olan teminat mektupları bu tür bir gereksinim sonucu ortaya çıkmış ve uygulamada yaygınlık kazanmıştır.

Teminat mektubu muhataba hitaben düzenlenir. Kendisine garanti verilen kişiye “*muhatap*”, lehine teminat mektubu verilen kredili müşteriye ise “*lehdar*”, denilir. Bankalar, teminat mektupları ile asıl sözleşmenin alacaklısı olan muhataba, borçlu konumunda olan lehdarın edimini hiç veya gereği yerine getirmedeği takdirde ortaya çıkabilecek zararları karşılamayı taahhüt etmektedirler.

Banka teminat mektupları, genellikle herhangi bir mahkeme kararına veya borçlunun rızasının alınmasına gerek olmaksızın, garanti alan muhatabın ilk yazılı talebinde derhal ve gecikmeksizin ödenme taahhüdünü içerdiklerinden, masrafsız ve hızlı bir şekilde paraya çevrilme imkânı verecektir. Bu sebeple uygulamada banka teminat mektupları daha çok tercih edilmektedir.

Banka teminat mektuplarına ilişkin pozitif bir düzenleme mevcut olmaması sebebiyle hukuki niteliği hususu doktrinde ve uygulamada

* Dazkırı (Afyonkarahisar) Hâkimi.

tartışma konusu olmuştur. Yargıtay'ın 1967 ve 1969 tarihli İçtihadı Birleştirme kararlarından sonra teminat mektuplarının hukuki niteliğinin garanti sözleşmesi olduğu ağırlıklı olarak kabul edilmiştir. Bu çalışma kapsamında da teminat mektuplarının garanti sözleşmesi niteliğinde olduğu esas alınarak kavram ve unsurlar incelenmiştir.

I. BANKA TEMİNAT MEKTUBU KAVRAMI VE UNSURLARI

A. KAVRAM

Teminat mektuplarının içeriğinin farklı olabilmesi sebebiyle bunlara ilişkin ortak bir tanımın verilmesi mümkün olmamaktadır.¹ Nitekim doktrinde yapılan tanımlarda banka teminat mektuplarının hepsinde bulunan ortak özellikler belirtilmektedir.

Akyazan'a göre *"borçlunun alacaklıya karşı üzerine aldığı bir edimi yerine getirmemesi halinde, belirli bir miktar parayı alacaklının ilk talebinde ona derhal ödemeyi kabul ve taahhüt ettiğine dair banka tarafından verilen mektuba banka teminat mektubu denir."*² Taşpolat'a göre ise, *"teminat mektubu, bankanın muayyen bir işin gerçekleştirilmesini, bir malın teslimini veya bir borcun ödenmesini muhataba taahhüt eden müşterisinin, bu taahhüdü evvelce muhatap tarafından saptanan koşullara uygun olarak yerine getirilmemesi halinde belirli bir paranın, banka tarafından muhataba ödeneceğini garanti altına alan belgedir."*³

Banka teminat mektuplarının hukuki mahiyeti genel olarak garanti sözleşmesi şeklinde kabul edildiğinden, çalışmada kavram ve unsurlar bu kapsamda ele alınacaktır.

Garanti sözleşmelerine ilişkin olarak doktrinde birbirinden farklı tanımlar yapılmıştır. Tandoğan'a göre, garanti sözleşmesi; garanti verenin, garanti alanın bir teşebbüse girişmesinden veya kendisiyle bir borç ilişkisine girdiği üçüncü kişinin borcunu ifa etmemesinden doğa-

¹ Barlas, Nami, *Türk Hukuk Sisteminde Banka Teminat Mektupları*, İstanbul 1986, s. 8; Şanlı, Cemal/Ekşi, Nuray, *Uluslararası Ticaret Hukuku*, 5. b., İstanbul 2006, s. 177.

² Akyazan, Sıtkı, "Tatbikatta Banka Teminat Mektuplarının Ortaya Çıkardığı Çeşitli Sorunlar", *BATİDER*, C. VII, S. 3, 1974, s. 567.

³ Taşpolat, Ali, *Banka Garantileri*, İstanbul 1989, s. 21.

cak zarar tehlikesini üstlendiği asli nitelikte bir sözleşmedir.⁴ *Reisoğlu* ise garanti sözleşmesini garanti verenin, garanti alanın girişeceği bir teşebbüsle ilgili olarak, gelecekte gerçekleşmesi az çok şüpheli olan bir fiilin veya olayın gerçekleşmemesinden doğacak zarar tehlikesini bağımsız bir taahhülle üzerine aldığı bir sözleşme olarak tanımlamıştır.⁵ Yargıtay'ın yapmış olduğu tanıma göre, “garanti sözleşmesi fer’i nitelikte olmayan bir sözleşmedir ki garanti veren, garanti alandan bir ivaz elde etmek için değil, fakat onu teşebbüs veya iş yapmaya yöneltmek amacıyla bağımsız olarak söz konusu teşebbüs veya işin tehlikelerini kısmen veya tamamen üzerine almaktadır.”⁶

B. UNSURLARI

Bankaların yaptıkları teminat mektubu sözleşmelerinin garanti sözleşmesi olarak kabul edilebilmesi için garanti sözleşmelerinde bulunması gereken unsurları ihtiva ediyor olması gerekmektedir. Aksi takdirde yapılan sözleşme teminat amaçlı bir sözleşme olsa da, garanti sözleşmesi olamaz. Bir başka ifade ile bankaların yapmış olduğu banka teminat mektubu sözleşmesi, garanti sözleşmesinin varlığı için gerekli olan unsurları taşıyamaması halinde tamamen geçersiz olmayacak, yalnızca garanti sözleşmesi olarak değerlendirilemeyecektir.⁷

Yapılan teminat mektubu sözleşmesinin garanti sözleşmesi olarak nitelendirilebilmesi için aşağıda belirtilen unsurları taşıması gerekmektedir.

1. Garanti Alanın Belirli Bir Hareket Tarzına Yöneltilmiş Olması

Garanti sözleşmesinde garanti veren, garanti alanı yapma şeklinde olumlu veya yapmama şeklinde olumsuz bir hareket tarzına yö-

⁴ Tandoğan, Haluk, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, C. II, 3. b., Ankara 1985, s. 809.

⁵ Reisoğlu, Seza, *Garanti Mukavelesi*, Ankara 1963, s. 9.

⁶ Y. 11. HD, 15.10.1985 T., E. 4169/K. 5613, Reisoğlu, Seza, “Banka Teminat Mektuplarında Kayıtsız Şartsız Ödeme Taahhüdü ve Hukuki Sonuçları”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VI*, Ankara 1989, s. 69(naklen).

⁷ Doğan, Vahit, *Banka Teminat Mektupları*, 3.b., Ankara 2005, s. 39.

nelmek amacı ile, garanti alanın bu hareket tarzı neticesinde doğması muhtemel olan zararlarını karşılamayı taahhüt etmektedir. Burada garanti alanı belirli bir hareket tarzına yönelmek amacı, garanti sözleşmesini diğer sözleşmelerden ayırmakta ve garanti sözleşmesini karakterize etmektedir.⁸

2. Rizikonun Üstlenilmesi

Garanti veren, garanti alanı belirli bir hareket tarzına yönelmek üzere, bu hareket tarzı neticesinde ortaya çıkabilecek rizikoları üstlenmeyi taahhüt etmektedir. Bir başka ifadeyle, garanti sözleşmesinde, sözleşme metninde belirtilen ve muhatap için ekonomik açıdan yararlı bir olayın gerçekleşmemesi veya zararlı bir olayın gerçekleşmesi sonucunda ortaya çıkacak riskler garanti veren tarafından güvence altına alınmaktadır.⁹ Burada belirtmek gerekir ki, garanti sözleşmesi ile üstlenilen risklerin hangi ilişkiden kaynaklanabilecek riskler olduğu taraflarca önceden belirlenmelidir. Taraflar arsında mevcut olan veya kurulacak olan tüm ilişkilerden doğacak risklerin tek bir garanti sözleşmesi ile garanti altına alınması geçerli kabul edilmemektedir. Dolayısıyla taraflar arasında birden fazla hukuki ilişki mevcut ise, her bir hukuki ilişkiden doğacak riskler ayrı bir garanti sözleşmesi ile güvence altına alınmalıdır.¹⁰

Yargıtay kararlarında da garanti sözleşmesinde garanti verenin sorumlu olacağı risklerin önceden tespit edilmiş olması gerektiği vurgulanmıştır. Yargıtay'a göre, belirsizliğin garantisi olmaz. Bu itibarla garanti sözleşmelerinde her ne kadar garanti verenin sorumlu olacağı limitin gösterilmesine gerek olmadığı kabul edilse de, hangi riskin garanti edildiğinin belirlenmiş olması ya da tereddüde mahal vermeyecek şekilde belirlenebilir nitelikte olması gerekmektedir.¹¹

⁸ Yavuz, Cevdet, *Türk Borçlar Hukuku Özel Hükümler*, 7. b., İstanbul 2007, s. 878; Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri*, s. 809-810; Tandoğan, Haluk, *Garanti Mukavelesi*, Ankara 1959, s. 12; Doğan, s. 39; Reisoğlu, *Garanti*, s. 17; Tekinalp, Ünal, *Banka Hukukunun Esasları*, İstanbul 1988, s. 374.

⁹ Doğan, s. 39-40; Reisoğlu, *Kayıtsız Şartsız Ödeme Taahhüdü*, s. 69; Arkan, Sabih, "Teminat Mektubu Veren Bankanın Hukuki Durumu", *BATİDER*, C. XVI, S. 4, 1992, s. 63; Reisoğlu, *Garanti*, s. 9; Akyol, Şener, *Banka Sözleşmeler (Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri, 3. Fasikül)*, Kemaleddin Birsene Armağan, İstanbul 2001, s. 175.

¹⁰ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri*, s. 811-812; Doğan, s. 40; Akyol, s. 175.

¹¹ Doğan, s. 40-41; Akyol, s. 175; Y. 19. HD., T. 23.09.2002, E. 2001/8061, K. 2002/5973

3. Bağımsız Bir Yükümlülük Altına Girilmiş Olması

Garanti sözleşmesi ile garanti veren garanti alana karşı bağımsız bir yükümlülük altına girmektedir. Burada bağımsızlık ile kast edilen, garanti verenin yükümlülüğünün asıl sözleşmenin varlığına, geçerliliğine ve dava edilebilir olup olmamasına bağlı olmadığıdır.¹² Yargıtay da garanti sözleşmesinde garanti verenin asıl borç ilişkisinden bağımsız bir yükümlülük altına girdiğini kabul etmektedir.¹³ Aynı şekilde banka teminat mektuplarında da lehdarın fiilini taahhüt eden bankanın, lehdar ile muhatap arasındaki sözleşmeden bağımsız olarak taahhüt altına girdiği kabul edilmektedir.¹⁴

4. İvaz

Garanti sözleşmelerinde ivazın sözleşmenin esaslı unsurlarından olup olmadığı doktrinde tartışma konusu olmuştur. Bu hususta ileri sürülen bir görüşe göre, garanti sözleşmesi tek tarafa borç yükleyen bir sözleşmedir. Garanti veren rizikoyu bir ivaz karşılığında yüklenmemiştir.¹⁵ Diğer bir görüşe göre ise, garanti sözleşmesi tek tarafa borç yükleyen bir sözleşme olmasına rağmen, bazı hallerde ivazlı da olabilir.¹⁶

Burada belirtmek gerekir ki, banka teminat mektubu sözleşmesi lehdarın talebi üzerine garanti veren ile muhatap arasında yapılmakta ve bu sözleşme ile garanti veren muhataba karşı tek taraflı bir borç altına girmektedir. Dolayısıyla, garanti verene karşı ancak lehdarın bir ivaz taahhüdünde bulunmuş olması teminat mektubu sözleşmesini ivazlı bir sözleşme haline getirmeyecektir. Bankacılık uygulamasında, teminat mektubu sözleşmesi yapan banka belli bir komisyon talep etmektedir. Ancak banka bu komisyonu teminat mektubu sözleşmesi yaptığı kişiden değil, lehine teminat mektubu vermeyi üstlendiği kişi-

(kazanci.com.tr, E.T: 21.03.2008).

¹² Doğan, s. 42; Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri*, s. 812; Reisoğlu, *Garanti*, s. 19.

¹³ Y. 13.HD, 27.04.1992, T., E. 1992/305, K. 1992/3896www.kazanci.com.tr, E.T: 15.01.2009).

¹⁴ Y.11. HD., 27.12.1990 T., E. 1989/4046, K. 1990/8459; YHGK., 28.02. 1990 T., E. 1990/6-1, K. 1990/141; YHGK., 14.11.2001 T., E. 2001/11-996, K. 2001/1026; Y. 12. HD., 7.11.2003T., E. 2003/16972, K. 2003/21995(www.kazanci.com.tr, E.T: 15.01.2009).

¹⁵ Reisoğlu, *Garanti*, s. 22-25; Akyol, s. 175.

¹⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz., Doğan, s. 44; Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri*, s. 815 vd.

den talep ettiğiinden sözleşme ivazlı hale gelmeyecektir.¹⁷

II. BANKA TEMİNAT MEKKTUPLARININ HUKUKİ NİTELİĞİ

Bir hukuki ilişkinin hukuki niteliğinin tespiti, söz konusu ilişkinin hüküm ve sonuçları bakımından önem arz etmektedir. Hukuki ilişki, kapsamı içine girdiği hukuk kurallarına göre düzenlenecek, hüküm ve sonuçlarını doğuracaktır.¹⁸

Banka teminat mektuplarına ilişkin bizim hukukumuzda pozitif bir düzenleme mevcut olmaması sebebiyle teminat mektuplarının hukuki niteliği hususu doktrinde ve uygulamada tartışma konusu olmuştur.

Teminat mektuplarının hukuki niteliği hakkında ileri sürülen görüşlerden biri kefalet sözleşmesi olduğu yönünde iken, bir diğeri garanti sözleşmesi olduğu yönündedir. Bu iki görüşün yanında banka teminat mektuplarının karma nitelikli veya sui generis bir sözleşme olduğunu savunanlar da vardır.¹⁹

A. KEFALET SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞÜ

Kefalet sözleşmesi şahsi teminat akitlerinden biri olarak Borçlar Kanunu'nun 483 vd. maddelerinde düzenlenmiştir. Madde 483'e göre, *"kefalet bir akittir ki onunla bir kimse borçlunun akdettiği borcun edasını temin etmeği alacaklıya karşı taahhüt eder."* Borçlar Kanunu'ndaki ifadedden kefilin alacaklıya karşı asıl borcun ifasını üstlendiği gibi bir sonuç çıksa da, kefil kefaletten kaynaklanan kendi borcunu ifa eder. Nitekim doktrinde bu tanım düzeltilerek, kefalet sözleşmesi, borçlunun borcunu ifa etmemesi halinde, bundan kişisel olarak sorumlu olacağını alacaklıya karşı taahhüt ettiği bir sözleşme olarak tanımlanmıştır.²⁰

¹⁷ Reisoğlu, *Garanti*, s. 24-25; Doğan, s. 44; Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri*, s. 817.

¹⁸ Barlas, s. 26; Erzurumluoğlu, Erzan, *"Teminat Mektupları ve Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Niteliği"*, *Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Dergisi*, C. V, S. 1, 1973, s. 18.

¹⁹ Barlas, s. 26; Doğan, s. 30.

²⁰ Reisoğlu, Seza, *Türk Kefalet Hukuku*, Ankara 1964, s. 1; Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri*, s. 693; Olgaç, Senai, *Kefalet*, Ankara 1978, s. 11

Doktrinde²¹ ve Yargıtay'ın²² bazı eski kararlarında banka teminat mektuplarının kefalet sözleşmesi niteliğinde olduğu kabul edilmekteydi. Bu görüşe göre, banka, muhatabın hiçbir zarara uğramayacağını değil, lehdarın taahhüdünü yerine getirmemesi halinde muhatabın, teminat mektubu sözleşmesinde yer alan miktara kadar uğrayacağı zararları karşılayacağını taahhüt etmektedir. Ayrıca banka, teminat mektuplarında “*borçlu ile birlikte müteselsil kefil*” sıfatı ile sorumluluk altına girdiğine de yer vermektedir. Bu sebeple banka teminat mektuplarının hukuki niteliğinin kefalet sözleşmesi olduğunu kabul etmek gerekir.²³

B. GARANTİ SÖZLEŞMESİ GÖRÜŞÜ

Banka teminat mektuplarının hukuki niteliği hususunda ileri sürülen bir diğer görüş, banka teminat mektuplarının garanti sözleşmesi olduğu yönündedir. Bu görüşü savunanlara göre, banka teminat mektupları üçüncü kişinin fiilini taahhüt niteliğinde olması sebebiyle bir tür garanti sözleşmesidir. Üçüncü kişinin fiilini taahhüdün düzenlendiği Borçlar Kanunu'nun 110. maddesine göre, “*bir üçüncü şahsın fiilini başkasına taahhüt eden kimse, bu üçüncü şahıs tarafından taahhüdün ifa edilmemesi halinde zarar ve ziyan tediyesine mecburdur.*” Banka teminat mektubunda da banka, üçüncü kişi konumunda olan lehdarın edimini ifa etmemesi veya teminat mektubunda belirtilen diğer risklerin ortaya çıkması halinde, muhatabın uğrayacağı zararları karşılamayı taahhüt etmektedir.²⁴ Burada banka teminat mektubunun geçerliliği üçüncü

Borçlar Kanunu tasarısında bu yanlış anlaşılmayı önleyecek nitelikli bir kefalet tanımı yapılmıştır ki buna göre, “kefalet sözleşmesi, kefilin alacalıya karşı borçlunun borcunu ifa etmemesinin sonuçlarından kişisel olarak sorumlu olmayı üstlendiği sözleşmedir.” (BKT m. 581)

²¹ Reisoğlu, *Garanti*, s. 102 vd.; Sav, Atilla, “Banka Teminat Mektuplarının Haczi”, *Ankara Barosu Dergisi*, 1967, S. 1, s. 48.

²² Y. TD., 23.1.1968 T, E. 67/1558, K. 400, Doğan, s. 30, dpn. 6 (naklen); Y. TD. 06.12.1959, E. 58, K. 377; Y. TD., 30.04.1959 T, E. 892, K. 1213, Tandoğan, *Garanti*, s. 35, dpn. 129 (naklen).

²³ Ayrıntılı bilgi i.in bkz., Doğan, s. 30-31; Reisoğlu, *Garanti*, s. 102 vd. ; Barlas, s. 40.

²⁴ Ayrıntı bilgi için bkz., Doğan, s. 31; Teoman, Ömer, “Teminat Mektubunu Teyid Eden Bankanın Hukuki Sorumluluğu”, *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, Ankara 1995, s. 112; Günel, Vural, “Teminat Mektupları”, *Ankara Barosu Dergisi*, S. 6, 1968, s. 973; Akyazan, Sıtkı, “Teminat Mektuplarında Zamanasını”, *BATİDER*, C. VIII, S. 1, 1975, s. 2-3; Akyol, Şener, *Banka Sözleşmeler (Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri, 3. Fasikül)*, Kemaleddin Birsan'e Armağan, İstanbul 2001, s. 173.

kişinin borcunun varlığından ve geçerliliğinden bağımsızdır.²⁵

Ayrıca teminat mektubu metninde yer alan “*protesto keşidesine ve hüküm istihsaline gerek kalmaksızın ve borçlunun rızasını almaksızın ilk yazılı talepte derhal ve gecikmeksizin*” şeklindeki ödeme taahhüdü de banka teminat mektuplarının garanti sözleşmesi olarak nitelendirilmesi sonucuna götürmüştür.²⁶ Nitekim bu ibareler bankanın, garanti sözleşmesinde olduğu gibi asıl borçtan bağımsız bir yükümlülük altına girdiğini göstermektedir.²⁷

Garanti sözleşmeleri, teminatı amaçlayan garanti sözleşmesi (kefalet benzeri garanti sözleşmesi) ve belli bir işe yöneltmeyi amaçlayan saf garanti sözleşmesi şeklinde bir ayrıma tabi tutulmaktadır. Teminatı amaçlayan garanti sözleşmelerinde, garanti alanı bir teşebbüse sevk etmekten ziyade, riske karşı teminat ilk plandadır. Yöneltmeyi amaçlayan saf garanti sözleşmelerinde ise, garanti alanı belli bir teşebbüse sevk etmek amacıyla bu teşebbüs neticesinde ortaya çıkacak zararların karşılanacağı taahhüt edilmektedir.²⁸ Bu anlamda banka teminat mektupları, teminatı amaçlayan garanti sözleşmesi olarak nitelendirilebilirler.²⁹

C. KARMA NİTELİKLİ SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ

Karma nitelikli sözleşme görüşüne göre, banka teminat mektuplarının tamamını garanti sözleşmesi veya kefalet sözleşmesi olarak nitelendirmek mümkün değildir. Söz konusu teminat mektubunu kendi içinde değerlendirmeye tutarak hukuki niteliği tespit edilmelidir. Nitekim tarafların teminat mektubunu kefalet veya garanti sözleşmesi niteliğinde düzenlemeleri mümkün olup, bu konuda kısıtlayıcı bir hük-

²⁵ Reisoğlu, Seza, *Banka Teminat Mektupları ve Kontrgarantiler*, 4. b., Ankara 2003, s. 69; Akyazan, *Zamanaşımı*, s. 2; Aral, Fahrettin, “Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Niteliği ve Kefaletten Farkları”, *Fikret Eren’e Armağan*, Ankara 2006, s. 136.

²⁶ Ayrıntılı bilgi için bkz., Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 29.

²⁷ Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 60; Tekinalp, s. 381; Omağ, Semra, “Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Mahiyeti ve Hükümleri”, *BATİDER*, C. VI, S. 2, 1971, s. 327.

²⁸ Tandoğan, *Özel Borç İlişkileri*, s. 804 vd.; Tekinalp, s. 374; Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 35; Aral, Fahrettin, *Borçlar Hukuku- Özel Borç İlişkileri*, 5. b., Ankara 2003, s. 442; Yavuz, s. 872 vd.

²⁹ Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 36.

me yer verilmemiştir. Şayet banka, üçüncü şahsın borcunun varlığına, geçerliliğine ve ifasının mümkün olup olmadığına bağlı olmaksızın yükümlülük altına girmişse söz konusu teminat mektubunun garanti sözleşmesi, aksi takdirde kefalet sözleşmesi niteliğinde olduğunun kabulü gerekir.³⁰

D. SUI GENERIS SÖZLEŞME GÖRÜŞÜ

Bu görüşe göre, banka teminat mektupları, temel fonksiyonları itibariyle gerek kefalet gerek garanti sözleşmeleri gibi bir müessese olmakla birlikte, hüküm ve sonuçları bakımından kefalet veya garanti sözleşmesi ile tam olarak uyuşmamaktadır. Bu sebeple, banka teminat mektuplarının teminat hukuku alanına dâhil sui generis bir sözleşme olduğu kabul edilmektedir.³¹

E. YARGITAY'IN GÖRÜŞÜ

Yargıtay banka teminat mektupları ile ilgili olarak 1967 ve 1969 tarihlerinde iki İçtihadı Birleştirme Kararı vermiştir.

13.12.1967 T., E. 1966/16, K.1967/7 sayılı İçtihadı Birleştirme Kararı'nda³² banka teminat mektupları garanti sözleşmesi olarak nitelendirilmiştir. Bu karara göre; *"Bankanın sıfatı teminatı veren olduğundan, taahhüdü, esas sözleşmeyi yapan taraflardan ve esas akitten ayrı ve tamamen müstakildir. Bankanın taahhüdü lehdarın borcunun geçerliliğine ve varlığına bağlı olmaksızın garanti taahhüdü olarak tecessüm eder. Bir kimse, asıl borçlunun ileri sürebileceği itirazlara bakılmaksızın borcun yerine getirilmemesinden doğan zararın tazminini kabul etmesi halinde o kimseye garanti veren durumundadır. Üçüncü şahsın fiilini garanti eden, yani bu şahsın bir şey yapacağını başkasına vaat eden şahıs müstakil bir taahhüt altına girmiştir."* Karardan anlaşıldığı üzere, Yargıtay aslilik-ferilik kıstasından hareket etmiş ve bankanın taahhüdünün, lehdar ile muhatap arasındaki esas

³⁰ Tandoğan, *Garanti*, s. 32-33; Barlas, s. 46.

³¹ Akyazan, *Çeşitli Sorunlar*, s. 571.

³² Aynı yönde Yargıtay kararları için bkz., Y. 11. HD., 27.12.1990 T., E. 1989/4046, K. 1990/8459; YHGK., 14.11.2001 T., E. 2001/11-996, K. 2001/1026; Y. 12. HD., 7.11.2003T., E. 2003/16972, K. 2003/21995; Y. 11. HD., 04.06.2007 T., E. 2006/5679, K. 2007/8483; Y. 11. HD., 21.09.2007 T., E. 2003/12386, K. 2004/8668 (www.kazanci.com.tr, E.T: 15.01.2009).

sözleşmeden bağımsız ve dolayısıyla garanti sözleşmesi niteliğinde olduğu sonucuna varmıştır.

Teminat mektuplarının garanti sözleşmesi niteliğinde olduğuna ilişkin değerlendirme kararın gerekçesinde yer almasına rağmen, sonuç kısmında yer almamış olması sebebiyle ilk derece mahkemeleri teminat mektuplarını kefalet sözleşmesi olduğu yönünde kararlar vermeye devam etmiştir.³³

Yargıtay uygulamadaki bu belirsizliği ortadan kaldırmak için 1969 tarihinde ikinci bir İçtihadı Birleştirme Kararı³⁴ vermiştir. Kararın sonuç kısmında, *“Muvakkat ithal yoluyla ithal edilen malların tayin edilen süre içerisinde yurt dışına çıkarılmaması halinde bu eşya için gümrük vesaire vergi ve resmi olarak tahakkuk ettirilen paranın gümrük idaresinin her zaman yapabileceği yazılı istek üzerine, derhal ve herhangi bir itiraz veya hüküm istihsaline mahal kalmaksızın ödemekte bankanın borçlu ile birlikte müşterek ve müteselsil kefil sıfatıyla zamin olduğuna dair bankalar tarafından gümrük vergisi borçlusu lehine ve fakat borçlu ile değil de diğer şahıslarla yapılan bir akde dayanarak gümrük idaresine verilen teminat mektupları mahiyet itibarıyla Borçlar Kanunu’nun 110. maddesinde sözü edilen üçüncü şahsın fiilini taahhüt niteliğinde bir garanti akdi olduğu ...”* hükme bağlanmıştır.

Söz konusu kararın gerekçe kısmında ise şu ifadeler yer verilmiştir; *“Banka gümrük idaresine karşı onun isteği üzerine, hiçbir itiraz dermeyan etmeden ve hüküm istihsaline mahal kalmadan bu parayı ödemeyi kabul etmekle esas borcun hukuken mevcut, muteber ve dava edilebilir olduğuna dair kefilin Borçlar Kanunun 497. maddesine göre ileri sürmekle mükellef olduğu defileri dermeyan etmekten feragat etmek suretiyle asıl borçtan müstakil olarak bir taahhüt altına girmiş durumdadır. Asıl borçlu bu defileri dermeyan etmek hakkını haiz ve kefil de kanunen buna mecbur olduğu halde banka bunları ileri sürmekten feragat etmek suretiyle asıl borçludan da daha ağır bir külfet altına girmiş durumdadır. Kefil, asıl borçludan fazla mükellefiyet altına giremez. Bu sebeple defilerden bidayette feragat bu şartın hükümsüzlüğünü icap ettirmeyip akdin vasfını tayinde bir kıstas olarak alınması gerekmektedir. Borçlar Kanunu’nun 497. maddesi uyarınca bu şart hükümsüz sayılarak akdin kefalet akdi olarak nitelendirilmesine ilişkin görüş ile sözü edilen (itirazsız ve hükümsüz) ödeneceğine dair şart defilerden feragat tazammum eden bir*

³³ Doğan, s. 33.

³⁴ YİBK. T. 11.6.1969, E. 1969/4, K. 1969/6;www.kazanci.com.tr (E.T: 15.01.2009).

şart olmayıp, tediyeği kolaylaştıran ve ödemenin hemen yapılmasını temine matuf bir şart olduğuna ilişkin görüş çoğunluk tarafından benimsenmeyerek mektubun bu niteliğini vasfını tayinen de kâfi görülmüştür."

Yargıtay daha sonraki tarihte verdiği bir başka kararında, teminat mektubunda *"müşterek ve müteselsil kefil"* ifadelerine yer verilmişse de, metinde yer alan *"protesto keşidesine, istihsaline, borçlunun rızasını almayaya gerek kalmaksızın ilk yazılı talepte derhal ödeme"* şeklindeki taahhüdü dikkate alarak, banka teminat mektubunu garanti sözleşmesi olarak nitelendirmiştir.³⁵

Karşılaştırmalı hukukta ve Türk hukukunda teminat mektuplarına ilişkin pozitif bir düzenlemeye yer verilmediğinden, taraflar irade serbestisi çerçevesinde, teminat mektuplarını garanti sözleşmesi niteliğinde yapabilecekleri gibi, kefalet sözleşmesi niteliğinde de yapabilirler. Bu sebeple teminat mektuplarını bir bütün olarak kefalet veya garanti sözleşmesi olarak nitelendirmek yerine metinden hareketle hukuki niteliğinin tespiti yerinde olacaktır.³⁶ Eğer bankanın verdiği teminat ile temel ilişki birbiriyle bağımlı ise, bu durumda kefalet sözleşmesi niteliğinde bir teminat mektubundan, arada herhangi bir bağımlılık söz konusu değil ise, garanti sözleşmesi niteliğinde bir teminat mektubundan söz edilebilir.

Teminat mektuplarını bir bütün olarak kefalet veya garanti sözleşmesi olarak nitelendirmek pek uygun olmasa da, bankacılık uygulamasında teminat mektuplarının genellikle garanti sözleşmesi nite-

³⁵ Y. 11. HD. 17.05.1983 T., E. 1983/2462, K.1983/2617(www.kazanci.com.tr, E.T: 15.01.2009). Doktrinde, Yargıtay'ın teminat mektuplarının metinlerinde yer alan "ilk yazılı talepte derhal ödeme" veya hiçbir itiraz ve def'i ileri sürmeksizin ödeme" ibarelerinden hareketle teminat mektuplarının garanti sözleşmesi olarak nitelendirilmesi yönündeki görüşü isabetli bulunmamıştır. Zira itiraz ve def'ilerden başlangıçta feragat kefalet sözleşmeleri bakımından emredici nitelikteki hükümlere aykırılık teşkil etmez. Dolayısıyla teminat mektuplarının metninde "ilk talepte ödeme" veya hiçbir itiraz ve def'i ileri sürmeksizin ödeme" ibarelerine yer verilmiş olması halinde, teminat mektuplarını doğrudan garanti sözleşmesi olarak nitelendirmek yerine, garanti sözleşmesi olduğu yönünde aksi ispat edilebilir bir karine olarak kabul etmek yerinde olacaktır (Barlas, s. 47; Doğan, s. 36). Kocaman ise, "ilk talepte ödeme" kaydı garanti sözleşmesinin varlığını kesin olarak göstermediğini, ancak "hiçbir itiraz ve def'i ileri sürmeksizin ödeme" kaydının fer'i nitelikte olmayan garanti sözleşmesinin varlığını kesin olarak gösterdiğini kabul etmektedir (Kocaman, Arif, "Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Niteliği Üzerine", BATİDER, C. XV, S. 3, 1990, s. 64; aynı yönde bkz., Arkan, s. 63).

³⁶ Doğan, s. 36; Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 79.

liğinde yapılması ve doktrinde de ağırlıklı olarak garanti sözleşmesi niteliğinde kabul edilmesi sebebiyle bu çalışmada teminat mektuplarının garanti sözleşmesi niteliğinden hareketle konu incelenecektir.

F. GARANTİ SÖZLEŞMESİ OLARAK NİTELENDİRİLEN BANKA TEMİNAT MEKTUPLARININ KEFALETTEN FARKLARI

Yukarıda da belirtildiği gibi günümüzde gerek Yargıtay kararlarında gerekse doktrinde banka teminat mektuplarının garanti sözleşmesi niteliğinde olduğu genel kabul gören bir anlayış olmasına rağmen, önceleri teminat mektuplarının kefalet sözleşmesi niteliğinde olduğu kabul edilmekteydi.³⁷ Bu sebeple bu iki sözleşme türü arasındaki farkların incelenmesinde fayda vardır.

İlk olarak, geçerli bir kefalet sözleşmesinden bahsedebilmek için sözleşmenin yazılı olarak yapılmış olması gerekir (BK m. 484). Borçlar Kanunu'nun bu hükmü ile kefaletin geçerliliği yazılı olarak yapılmış olması şartına bağlanarak, şekil şartı ispat şartı değil, geçerlilik şartı olarak öngörülmüştür. Garanti sözleşmeleri bakımından kefalet sözleşmelerinde olduğu gibi bir şekil şartı aranmaz. Borçlar Kanunu madde 11'e göre; kanunda aksine hüküm bulunmadıkça sözleşmenin geçerliliği şekil şartına bağlı değildir. Dolayısıyla kanunda hakkında düzenleme bulunmayan garanti sözleşmesi bakımından da Borçlar Kanunu'nun 11. maddesinde öngörülen şekil serbestliği ilkesi geçerlidir. Yargıtay da ilgili kararında garanti sözleşmesinin geçerli olarak kurulabilmesi için taraf iradelerinin birleşmesinin yeterli olacağını belirtmiştir.³⁸

Borçlar Kanunu'nun 484. maddesinde kefaletin geçerliliği yazılı olarak yapılmış olmasının yanında, ayrıca kefilin sorumlu olacağı miktarın da gösterilmesi şartına bağlanmıştır. Eğer kefalet sözleşmesinde kefilin sorumlu olacağı miktar tespit edilmemiş ise, yapılan kefalet söz-

³⁷ Reisoglu, *Garanti*, s. 102 vd; Tandoğan, *Garanti*, s. 35.

³⁸ Reisoglu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 75; Taşpolat, s. 109; Doğan, s. 53; Tekinay, Selahattin Sulhi/Akman, Sermet/Burcuoglu, Haluk/Alttop, Atilla, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, C. I, İstanbul 1985, s. 314; Aral, *Teminat Mektupları*, s. 135; Y. 11. HD., 27.02. 1990 T., E.1989/4046, K. 1990/8459 (www. kazanci.com.tr, E. T: 17.01.2009).

leşmesi geçersiz olacaktır.³⁹ Şekil serbestisinin hâkim olduğu garanti sözleşmelerinde ise kefaletten farklı olarak, garanti verenin sorumlu olacağı azami miktarın gösterilmesine gerek yoktur.⁴⁰ Yargıtay da garanti sözleşmesinde garanti verenin sorumlu olacağı miktarın gösterilmesine gerek olmadığı görüşündedir. Yargıtay kararlarında her ne kadar garanti verenin sorumluluğunun gösterilmesine gerek olmadığı kabul edilse de, hangi riskin garanti edildiğinin gösterilmesi gerektiği, belirsizliğin garantisi olmayacağı görüşü benimsenmiştir.⁴¹

Kefalet sözleşmesinde kefilin borcu asıl borca bağlı fer'i bir borçtur (BK m. 485). Kefaletin fer'i bir borç olması sebebiyle kefalet sözleşmesinin geçerliliği temel borç ilişkisinin geçerliliğine bağlıdır. Asıl borç ilişkisinin herhangi bir sebeple sona ermesi halinde, kefilin borcu da sona erecektir (BK m. 492).⁴² Garanti sözleşmesinde garanti verenin

³⁹ BK'nın bu hükmü Yargıtay kararlarında daha esnek bir yoruma tabi tutulmuştur. Buna göre, özellikle banka kredi kartı sözleşmelerinde, kefilin sorumlu olacağı limit rakamsal olarak gösterilmemiş, ancak kart sahibinin harcama limitine yollama yapılarak kefilin sorumlu olacağı azami miktar belirtilmişse kefalet sözleşmesinin geçerli olduğu kabul edilmiştir. Hatta kredi kartı sözleşmesine atıf yapılmamış, sadece kredi kartı sahibinin harcama limiti gösterilmişse, kefilin de bu limit dâhilinde sorumlu olacağı ve kefalet sözleşmesinin geçerli olduğu kabul edilmiştir (Y. 19. HD., 15.03.2002 T., E. 2001/ 1052, K. 2002/1842; Y. 11. HD., 28.05.2002T., E. 2002/2649, K.2002/5315, www.kazanci.com.tr, E.T: 17.01.2009). Yargıtay azınlıkta olan bazı kararlarında ise, asıl borç tutarının belirli olmasına karşın, kefilin sorumlu olacağı azami miktar belirlenmeden yapılan kefalet sözleşmesinin geçersiz olduğunu kabul etmiştir (Y 13. HD., 23.06.2003 T., E.2003/2543, K. 2003/8151; Y. 13.HD., 15.10.2004 T., E.2004/12253, K.2004/14567, www.kazanci.com.tr, E.T: 17.01.2009). Belirtmek gerek ki, Yargıtay'ın kefilin sorumlu olacağı azami miktarın belirlenmeden yapılan kefalet sözleşmesini geçersiz sayması yönündeki yaklaşımı daha yerindedir. Çünkü kefalet sözleşmelerinde kefilin sorumlu olacağı azami miktarın gösterilmesi ile kefil sorumlu olacağı miktarı bilecek ve buna göre kefil olup olmamaya karar verecektir. Dolayısıyla ne kadar meblağla sorumlu olduğunu bilmeyen, sözleşmede yapılan atıftan bunu hesaplayacak kadar bilinçli olmayan kişi, kolayca kandırılarak kefalet sözleşmesi yapmaya ikna edilmekte ve bunun sonucunda ödeyemeyeceği bir yükümlülük altına girmektedir. Yalnızca dostane ilişkiler dolayısıyla kefil olan kişilerin bu şekilde mağdur olmasını önlemek amacıyla kefalet sözleşmesi yapılırken kefilin sorumlu olacağı azami miktar açıkça gösterilmelidir.

⁴⁰ Reisoğlu, *Garanti*, s. 66; Kuntalp, Erden, "Yargıtay Kararları Işığında Kredi Kartı", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII*, Ankara 1996 s. 299; Taşpolat, s. 109; Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altıp, s. 314; Aral, *Borçlar Hukuku*, s. 443.

⁴¹ Y. 19. HD., 23.09.2002 T., E.2001/8061, K. 2002/5973 (www.kazanci.com.tr, E.T:17.01.2009).

⁴² Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 76; Doğan, s. 56; Tandoğan, *Garanti*, s. 19-20;

borcu ise fer'i nitelikte olmayan bir borçtur. Garanti veren bağımsız bir taahhütte bulunmuştur. Dolayısıyla asıl borcun sona ermesi mutlak suretle garanti verenin borcunun da sona ermesi sonucunu doğurmaz. Eğer asıl borcun sona ermesi, garanti altına alınan rizikoyu da sona erdiriyorsa, bu takdirde garanti verenin borcu da sona erecektir. Buna karşılık yalnızca asıl borcu sona erdirecek nitelikte bir neden varsa, (örneğin; borçlunun ehliyetsizliği gibi) asıl borç sona ermesine rağmen garanti verenin borcu geçerli kalmaya devam edecektir.⁴³ Yargıtay kararlarında da garanti verenin borcunun fer'i nitelikte olmadığı kabul edilmiştir. Yargıtay'a göre; *"garanti sözleşmesi fer'i nitelikte olmayan bir sözleşmedir. Garanti veren işin tehlikesini (riskini) fer'i olmayan, bağımsız bir taahhülle kısmen veya tamamen üzerine almaktadır."*⁴⁴

Kefalet sözleşmesinin fer'i niteliğinin bir sonucu olarak, kefil asıl borçluya ait def'ileri alacaklıya karşı ileri sürme hakkına sahiptir; hatta bu kefil için bir külfettir (BK m. 497/II). Garanti sözleşmesinde ise, garanti veren asıl borçluya ait def'ileri alacaklıya karşı ileri süremez.⁴⁵ Zira garanti sözleşmesi ile garanti veren asıl borçtan bağımsız bir borç üstlenmiştir.

Kefalet sözleşmesinde kefil ödediği borç oranında alacaklının haklarına halef olur (BK m. 496). Garanti sözleşmelerinde böyle bir halefiyet ilişkisinden ve rücu hakkından bahsedilemez. Çünkü garanti veren asıl borçtan bağımsız olarak, garanti edilen riskin gerçekleşmesi halinde kendi borcunu ödemektedir.⁴⁶

Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, s. 309.

⁴³ Doğan, s. 56; Taşpolat, s. 109; Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 76; Erzurumluoğlu, s. 125; Tandoğan, *Garanti*, s. 19 vd.; Aral, *Teminat Mektupları*, s. 135-136.

⁴⁴ Y. 13. HD., 27.04.1992 T., E. 1992/305, K. 1992/3896 (www.kazanci.com.tr, E. T: 14.01.2009).

⁴⁵ Tandoğan, *Garanti*, s. 31; Kahyaoğlu, Emin Cem, *Banka Garantileri*, İstanbul 1996, s. 31; Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 77; Taşpolat, s. 109; Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, s. 315; Aral, *Teminat Mektupları*, s. 136.

⁴⁶ Doğan, s. 57; Reisoğlu, *Banka Teminat Mektupları*, s. 77; Taşpolat, s. 109; Tandoğan, *Garanti*, s. 32; Tekinay/Akman/Burcuoğlu/Altop, s. 314; Aral, *Borçlar Hukuku*, s. 443.

SONUÇ

Ticari hayatın hızla gelişmesine paralel olarak ortaya çıkan karşılıklı edimlerin güvence altına alınması ihtiyacı, bir takım teminat mekanizmalarının geliştirilmesi sonucunu doğurmuştur. Günümüzde bu güvencelerin en yaygın olanı banka teminat mektuplarıdır. Bankaların mali açıdan güven veren bir kurum olması ve özellikle “*ilk talepte ödeme*” kaydını içeren banka teminat mektuplarının lehdar ile muhatap arasındaki temel ilişkiden bağımsız bir ödeme taahhüdünde bulunması dolayısıyla banka teminat mektupları uygulamada ağırlıklı olarak tercih edilen teminat türü olmuştur.

Banka teminat mektuplarının doktrinde ve uygulamada başlangıçta kefalet sözleşmesi niteliğinde olduğu kabul edilmekteydi. Ancak Yargıtay’ın 1967 ve 1969 tarihi İçtihadı Birleştirme Kararları ile birlikte bankanın, lehdar ile muhatap arasındaki asıl borç ilişkisinden bağımsız bir teminat taahhüdünde bulunduğu dolayısıyla teminat mektubunun garanti sözleşmesi niteliğinde olduğu sonucuna varılmıştır.

KAYNAKLAR

- Akyazan, Sıtkı, “Teminat Mektuplarında Zamanaşımı”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt VIII, S. 1, 1975, s. 1-13(Zamanaşımı).
- Akyazan, Sıtkı, “Tatbikatta Banka Teminat Mektuplarının Ortaya Çıkarıldığı Çeşitli Sorunlar”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt VII, Sayı 3, 1974, s. 567-579 (Çeşitli Sorunlar).
- Akyol, Şener, Banka Sözleşmeleri (Borçlar Hukuku: Özel Borç İlişkileri, 3. Fasikül), *Kemaleddin Birsan’e Armağan*, İstanbul, 2001.
- Aral, Fahrettin, *Borçlar Hukuku - Özel Borç İlişkileri*, 5. Bası, Ankara, 2003 (Borçlar Hukuku).
- Aral, Fahrettin, “Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Niteliği ve Kefaletten Farkları”, *Fikret Eren’e Armağan*, Ankara, 2006, s. 131-143(Banka Teminat Mektupları).
- Arkan, Sabih, “Teminat Mektubu Veren Bankanın Hukuki Durumu”, *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt XVI, Sayı 4, 1992, s. 59-84.
- Barlas, Nami, *Türk Hukuk Sisteminde Banka Teminat Mektupları*, İstanbul, 1986.
- Doğan, Vahit, *Banka Teminat Mektupları*, 3.bası, Ankara, 2005.
- Erzurumluoğlu, Erzan, “Teminat Mektupları ve Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Niteliği”, *Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi Der-*

- gisi, Cilt V, Sayı1, 1973, s. 121-133.
- Günel, Vural, "Teminat Mektupları", *Ankara Barosu Dergisi*, 1968, Sayı 6, s. 969-973.
- Kahyaoglu, Emin Cem, *Banka Garantileri*, İstanbul, 1996.
- Kocaman, Arif; "Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Niteliği Üzerine", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt XV, Sayı 3, 1990, s. 49-66.
- Kuntalp, Erden, "Yargıtay Kararları Işığında Kredi Kartı", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu XIII*, Ankara, 1996, s. 273-310.
- Olgaç, Senai, *Kefalet*, Ankara, 1978.
- Omağ, Semra, "Banka Teminat Mektuplarının Hukuki Mahiyeti ve Hükümleri", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi*, Cilt VI, Sayı 2, 1971, s. 325-342.
- Reisoğlu, Seza, *Banka Teminat Mektupları ve Kontrgarantiler*, 4. Bası, Ankara, 2003.
- Reisoğlu, Seza, *Garanti Mukavelesi*, Ankara, 1963(Garanti).
- Reisoğlu, Seza, *Türk Kefalet Hukuku*, Ankara, 1964(Kefalet).
- Reisoğlu, Seza, "Banka Teminat Mektuplarında Kayıtsız Şartsız Ödeme Taahhüdü ve Hukuki Sonuçları", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu VI*, Ankara, 1989, s. 67-79 (Kayıtsız Şartsız Ödeme).
- Sav, Atilla, "Banka Teminat Mektuplarının Haczi", *Ankara Barosu Dergisi*, 1967, Sayı 1, s. 48-50.
- Şanlı, Cemal/Ekşi, Nuray, *Uluslararası Ticaret Hukuku*, 5. Bası, İstanbul, 2006.
- Tandoğan, Haluk, *Borçlar Hukuku Özel Borç İlişkileri*, Cilt II, 3. bası, Ankara, 1985 (Özel Borç İlişkileri).
- Tandoğan, Haluk, *Garanti Mukavelesi*, Ankara, 1959(Garanti).
- Taşpolat, Ali, *Banka Garantileri*, İstanbul, 1989.
- Tekinalp, Ünal, *Banka Hukukunun Esasları*, İstanbul, 1988.
- Tekinay, Selahattin Sulhi/ Akman, Sermet/Burcuoğlu, Haluk/ Altop, Atilla, *Borçlar Hukuku Genel Hükümler*, Cilt 1, İstanbul, 1985.
- Teoman, Ömer, "Teminat Mektubunu Teyid Eden Bankanın Hukuki Sorumluluğu", *Ticaret Hukuku ve Yargıtay Kararları Sempozyumu*, Ankara, 1995, s. 107-119.
- Yavuz, Cevdet, *Türk Borçlar Hukuku-Özel Hükümler*, 7. bası, İstanbul, 2007.
- www.kazanci.com.tr.